

The background is a detailed botanical illustration in various shades of green. It features a variety of plant parts: large serrated leaves, clusters of small round berries, a single round fruit, a cross-section of a fruit showing its internal structure, and a small cluster of tiny flowers or buds. The style is reminiscent of traditional scientific botanical drawings.

**ველური მცენარეების
კრეფა-შეგროვების
კრეატიული გზამკვლევი:
ძირითადი საკითხები რაც უნდა იცოდეთ**

საქართველო, 2025

მდგრადი კრეფა-შეგროვების ძირითადი პრინციპები

შეგროვება უნდა მოხდეს ისე, რომ უზრუნველყოფილი იყოს პოპულაციის გრძელვადიანი სტაბილურობა. აუცილებელია სახეობების სწორად იდენტიფიცირება და მათი კონსერვაციის სტატუსის პატივისცემა. კრეფის ადგილები უნდა იყოს სამართლებრივად დაცული და მდგრადად მართვადი.

აღკვეთით ეკოლოგიური ზიანი და მხარი დაუჭირეთ ბიომრავალფეროვნებას. რეგულარულად უნდა შეფასდეს შეგროვების გავლენა ჰაბიტატებზე და შეგროვების პრაქტიკების ადაპტირება ეკოსისტემის ბალანსის შესანარჩუნებლად.

შეაგროვეთ ისეთი ტემპით, რომელიც მცენარეთა პოპულაციებს ბუნებრივი რეგენერაციის საშუალებას მისცემს. თვალი ადევნეთ სახეობების კონსერვაციის სტატუსს და მოარგეთ შეგროვების პრაქტიკები გრძელვადიანი ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად.

მოერიდეთ არასამიზნე სახეობებისა და მგრძნობიარე ეკოსისტემების დაზიანებას. დანერგეთ შეგროვების ისეთი ტექნიკები, რომლებიც დაიცავენ ბიომრავალფეროვნებასა და ეკოსისტემის მდედობას.

შეგროვებასთან დაკავშირებული შეზღუდვები

კონკრეტული შეზღუდვები, ე.ი. რა რაოდენობის მცენარის ნაწილების შეგროვებაა შესაძლებელი მცენარისთვის ზიანის მიყენების გარეშე და მისი რეგენერაციის უზრუნველსაყოფად, განსხვავდება და დამოკიდებულია მცენარეზე და მისი აღდგენის უნარზე. თუმცა, აქ მოცემულია საერთაშორისო დონეზე აღიარებული მცენარის სხვადასხვა ნაწილის მდგრადი შეგროვების შეზღუდვების ნორმები.

ფოთლები	შეაგროვეთ მხოლოდ 30-50% ერთ მცენარეზე/სეზონზე, რათა მცენარემ შეძლოს რეგენერაცია და გააგრძელოს ზრდა.
ყვავილები	შეაგროვეთ ყვავილების მხოლოდ 70% ერთ მცენარეზე, რათა ხელი შეუწყოს დამტვერვას, ბიომრავალფეროვნებას და თესლის წარმოებას.
ფესვები და ბოლქვები	შეაგროვეთ მხოლოდ 20-30%, რათა არ მოხდეს მცენარის გამოფიტვა და ხელი შეეწყოს ხელახალ ზრდას.
ნაყოფები	შეაგროვეთ მხოლოდ 80%, დატოვეთ საკმარისად თესლის გავრცელებისა და ველური ბუნებისთვის, რაც უზრუნველყოფს მცენარის გამრავლებას.
თესლები	შეაგროვეთ მხოლოდ 80% ბუნებრივი გამრავლებისა და გენეტიკური მრავალფეროვნების უზრუნველსაყოფად.
ყლორთები და ლიწები	შეაგროვეთ მცენარის ბიომასის მხოლოდ 10-15%, რათა თავიდან აიცილოთ გადამეტებული მოჭრა და ხელი შეუწყოს მის შემდგომ განვითარებას.
ღაროები	შემოჭერთი მხოლოდ მაქსიმუმ 30%, იმისათვის, რომ მცენარის სტრუქტურა არ დაზიანდეს, ხელახლა გაიზარდოს და შემდგომ კვლავ მოხდეს მისი შეგროვება.

შეგროვების ზოგადი წესები

ადგილის შერჩევა

მდგრადობის უზრუნველსაყოფად პრიორიტეტი მიანიჭეთ ჭანსალი და უხვი პოპულაციების მქონე ადგილებს.

მოერიდეთ გადაჭარბებულ შეგროვებას და შეაგროვეთ მხოლოდ დასაშვები პროცენტული რაოდენობა.

ბილიკის შერჩევა და შესვლა/გასვლა

შეარჩიეთ ერთი კონკრეტული ბილიკი შეგროვების არეალში შესასვლელად და გამოსასვლელად მცენარეების განვითარების შეფერხებისა და ნიადაგის ეროზიის შესამცირებლად.

დაიწყეთ შეგროვება ფერდობის ძირიდან ნიადაგის ეროზიის პრევენციისა და მცენარეთა დაზიანების რისკის შემცირებისთვის.

შეგროვების ტექნიკა

შეაგროვეთ საუკეთესო, ჭანსალი და მაღალი ხარისხის მცენარეები.

გამოიყენეთ ეფექტური, მინიმალური ზიანის მომტანი კრეფის მეთოდები მცენარეთა სტრესის შესამცირებლად და მათი ხელახალი ზრდის ხელშესაწყობად.

დაიწყეთ კრეფა მცენარის გარე ფენებიდან და თანდათანობით გადადით შიდა ნაწილებზე მცენარის სტრუქტურის შესანარჩუნებლად და უწყვეტი ზრდის ხელშესაწყობად.

ნიადაგისა და კლიმატური პირობების გათვალისწინება

მოერიდეთ ნიადაგის დატკეპვნას შეგროვების დროს, რათა ხელი შეუწყოთ ჭანსალი ფესვთა სისტემის განვითარებასა და მცენარეთა ზრდას.

არ შეაგროვოთ სველ პირობებში, ნიადაგის დატკეპვნის, მცენარეთა დაზიანებისა და დაავადებათა გავრცელების თავიდან ასაცილებლად.

ატარეთ შესაბამისი დამცავი ტანისამოსი სხვადასხვა ამინდის პირობების შესაბამისად.

თვალი ადევნეთ ამინდის პირობებს და მოარგეთ მათ შეგროვების განრიგი, რათა თავიდან აიცილოთ ექსტრემალურ პირობებში შეგროვება.

შეგროვების დაგეგმვისას გაითვალისწინეთ მცენარეთა რეაქცია კლიმატური სტრესის გამომწვევ ფაქტორებზე.

გართვა და აღჭურვილობა

შეგროვების იარაღებს მოეპყარით ფრთხილად და მოახდინეთ მათი დეზინფექცია კრეფამდე და კრეფის შემდგომ, მოახდინეთ ზუსტი ჭრა ბასრი და სუფთა იარაღით, რათა თავიდან აიცილოთ მცენარეთა დაავადების გამომწვევი პათოგენების გავრცელება.

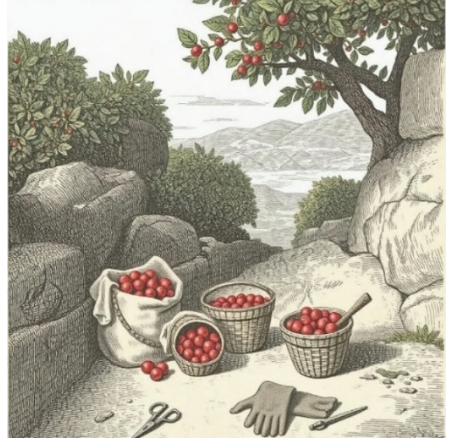
შეგროვებული მცენარეული მასალა არ უნდა შეეხოს მიწას დაბინძურების პრევენციისა და მათი ხარისხის შენარჩუნებისთვის.

მოერიდეთ პოლიეთილენის ცელოფნებისა და პლასტმასის კონტეინერების გამოყენებას, რადგან ისინი აკავებენ სითბოსა და ტენიანობას და იწვევენ მცენარეების გაფუჭებას.

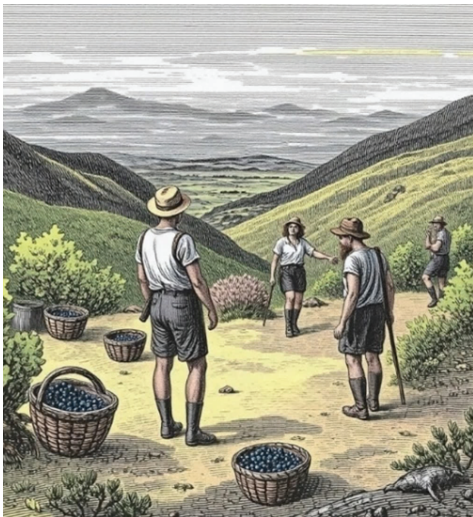
მოერიდეთ შეგროვებული მცენარეების ზედმეტად დანოლას ან დატკეპვნას მათი დაზიანების თავიდან ასაცილებლად და ხარისხის შესანარჩუნებლად.

შესაფუთად გამოიყენეთ ჰაერგამტარი, ბუნებრივი მასალები, რათა ხელი შეუწყოთ სისაღის შენარჩუნებას და გაფუჭების შემცირებას.

ჯანმრთელი მცენარეების დაბინძურების თავიდან ასაცილებლად დაავადებული მცენარეები დაუყოვნებლივ გატანილ უნდა იქნას და უსაფრთხოდ განადგურდეს კრეფის ადგილიდან მოშორებით,

გარემოზე ზრუნვა

ეკოსისტემების დარღვევის და ზიანის შესამცირებლად მოერიდეთ მიმდებარე ველური ბუნების დაზიანებას.

აქტიურად ჩაერთეთ და მხარი დაუჭირეთ ადგილობრივ კონსერვაციას, ბუნებრივი გარემოს აღდგენას და სხვა კონსერვაციის ღონისძიებებს, როცა შესაძლებლობა მოგეცემათ.

მოახდინეთ ადაპტაცია კლიმატის ცვლილებასთან შეგროვების განრიგის მორგების გზით, შეარჩიეთ მცენარეთა მედეგი სახეობები და მინიმუმამდე დაიყვანეთ გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედება ცვალებად პირობებში მდგრადი შეგროვების უზრუნველსაყოფად.

გაუზიარეთ საუკეთესო პრაქტიკები სხვა შემგროვებლებს ადგილობრივი ბუნებრივი რესურსების კოლექტიური მართვის გასაძლიერებლად.

ველური მცენარეების სახლის პირობებში შრობის ტექნიკები

სათანადო შრომა აუცილებელია ველური მცენარეების ხარისხის, კვებითი ღირებულების და სასარგებლო თვისებების შესანარჩუნებლად.

მომზადება გაშრობამდე

მოაშორეთ ჭუჭყი, დაზიანებული ნაწილები ან მწერები. საჭიროების შემთხვევაში მცენარეები ნაზად გარეცხეთ და ფრთხილად დაფერთხეთ ზედმეტი ტენის მოსაშორებლად.

გაშაღეთ მცენარეული მასალები ერთ ფენად და მოერიდეთ ერთად თავმოყრას, თანაბარი შრობის უზრუნველსაყოფად და გაფუჭების პრევენციისთვის.

ადგილის შერჩევა და გარემო გაშრობისთვის

შეარჩიეთ კარგად განიავებადი, ჩრდილიანი და მზის პირდაპირი სხივებისგან დაცული ადგილი.

შეინარჩუნეთ ჰაერის რეგულარული ცირკულაცია დაობებისა და გაფუჭების პრევენციისთვის.

მოერიდეთ მცენარეების გაშრობას ნოტიო ან ტენიან გარემოში.

გაშრობის ადგილებში შეინარჩუნეთ სისუფთავე, ასევე, დაიცავით დამაბინძურებლებისგან, როგორცაა, მტვერი, კვამლი და მძაფრი სურნელი, რამაც შეიძლება შეცვალოს მცენარეთა ბუნებრივი თვისებები.

გაშრობის ტექნიკა და მეთოდები

ჰაერზე შრომა: რეკომენდებულია ფოთლოვანი ბალახებისთვის, ყვავილებისა და სათუთი მცენარეებისთვის. პატარა კონები დაკიდეთ თავით ქვემოთ მშრალ, ჩრდილიან ადგილას.

ბადებზე შრომა: იდეალურია ხილისთვის, კენკროვნებისა და ფესვებისთვის. გაშაღეთ ბადებზე თანაბრად, ჰაერის ნაკადის სათანადო ცირკულირებისთვის ყველა მხრიდან.

დაბალ ტემპერატურაზე შრომა: ღუმელის ან დეჰიდრატორის გამოყენებისას შეინარჩუნეთ ტემპერატურა 40°C-ზე ქვემოთ, რათა შენარჩუნდეს აქტიური ნაერთები და არ გადახურდეს.

ხანგრძლივობა და მონიტორინგი

შრობის დრო დამოკიდებულია მცენარის სახეობაზე, სისქეზე, ტენიანობასა და აერაციაზე. ფოთლების, ყვავილებისა და სანელებლების გაშრობა შესაძლებელია 3-10 დღეში, მაშინ როდესაც ფესვებს და ნაყოფს გასაშრობად შეიძლება უფრო დიდი ხანი დასჭირდეთ.

მცენარეები პერიოდულად გადაატრიალეთ თანაბარი შრობისთვის და ტენის დაგროვების თავიდან ასაცილებლად.

მცენარეთა ნაწილები მშრალია, როცა: ფოთლები ადვილად იფშვნება, ფესვები სუფთად ტყდება და ნაყოფი ტყავისებური, მაგრამ მაგარია.

შენახვა და მართვა

გამომშრალი მცენარეები შეინახეთ ჰაერგაუმტარ, გაუმჭვირვალე კონტეინერებში სინათლისგან, ნესტისა და მავნებლებისგან დაცვის მიზნით.

გამოიყენეთ მინის, ქაღალდის ან ჰერმეტიკული ქსოვილის ჩანთები რადგან პლასტმასა/პოლიეთილენმა შეიძლება შეაკავოს ტენი და გამოიწვიოს გაფუჭება.

ყოველ პარტიას მიაწერეთ მცენარის სახელი და გამოშრობის თარიღი, რათა აკონტროლოთ ვადები და ხარისხი დროთა განმავლობაში.

შეინახეთ გრილ, ბნელ ადგილას სითბოსა და ტენიანობისგან მოშორებით, რათა მაქსიმალურად გახანგრძლივდეს შენახვის ვადა და შენარჩუნდეს მოქმედი ნივთიერებები.

შრობის პრინციპების დაცვით, შეგროვებით დაკავებული სოფლად მცხოვრები მოსახლეობა შეძლებს ველური მცენარეების ხარისხისა და ღირებულების შენარჩუნებას, უზრუნველყოფს მცენარეების შესაბამისობას პირადი მოხმარებისთვის ან კომერციული მიზნებისთვის, ნარჩენების შემცირებას და შემოსავლების ზრდას.

მცენარის სხვადასხვა ნაწილის შეგროვების წესები

მცენარის ნაწილი	როგორ და როდის უნდა მოიპორო	გამოყენებული იარაღები
ფოთლები	მოკრიფეთ შერჩევით ფოთლების მხოლოდ ნაწილი, რათა შენარჩუნდეს მცენარის ჯანმრთელობა.	სეკატორი და/ან მაკრატელი - მოჭრა უნდა მოხდეს სუფთად, რათა მცენარე არ დაზიანდეს და სწრაფად რეგენერაციის საშუალება მიეცეს.
ყვავილები	მოკრიფეთ ყვავილობის პიკისას ოპტიმალური სურნელის, ფერისა და საბაზრო ღირებულების მისაღებად.	ბადის სეკატორი და/ან მაკრატელი - საჭიროა ზუსტი მოჭრა, რათა არ დაზიანდეს ყვავილები და ღეროები.
ფესვები	კრეფა უნდა მოხდეს მცენარის მოსვენების ფაზაში მცენარის სტრესისა და ზიანის შესამცირებლად. ფრთხილად ამოთხარეთ მიწა ფესვების გარშემო, რათა თავიდან აიცილოთ მათი გაჭრა და დაზიანება.	ხელის ნიჩაბი და/ან სათხრელი ჩანგალი - ნაზად აწიეთ ფესვები გარშემო არსებული ნიადაგის მინიმალური დაზიანებით.
რიზომაები	შეაგროვეთ მწიფე რიზომები ისე, რომ მცენარის ნაწილი ხელშეუხებლად დარჩეს რეგენერაციის მიზნით.	ფარცხი და/ან ბასრი დანა - მიწა ნაზად გააფხვიერეთ და სუფთად მოჭერით, რათა არ მოხდეს მცენარის დაზიანება.
ტუბერები	ტუბერები დაკრიფეთ მცენარის ზრდის ციკლის დასრულების შემდეგ, რათა დარწმუნდეთ, რომ ისინი სრულად განვითარებულია.	ხელის ნიჩაბი და/ან ფარცხი - ფრთხილად გამოიყენეთ ტუბერების დაზიანების გარეშე ამოსაღებად.
ბოლქვები	ამოიღეთ მცენარე მოსვენების ფაზაში, რათა დარწმუნდეთ, რომ ბოლქვი სრულად არის მომწიფებული.	ფარცხი და/ან ხელის ნიჩაბი - ბოლქვები ამოიღეთ ნაზად, რომ არ დაიშალოს ნაწილებად.
ნაყოფები	ნაყოფი შეაგროვეთ სრული სიმწიფისას მაქსიმალური გემოსა და კვებითი ღირებულებების უზრუნველსაყოფად. მოეპყარით ნაზად დაზიანების ასაცილებლად.	ხელები და რბილშიგათვისიანი კალათები - ნაყოფის დასაცავად მოკრეფისა და ტრასპორტირებისას.
თესლები	შეაგროვეთ ჯანმრთელი მცენარეების მწიფე და მშრალი თესლები, მაღალი აღმოცენების მაჩვენებლისა და დაავადებებისადმი მედეგი თესლენერგების მისაღებად.	ხელები და მცირე ზომის კონტეინერები - თესლების ოგრანიზებულად და მშრალად შესანახად, დაზიანების პრევენციისა და ხარისხის შენარჩუნებისთვის.
ყლორები და ლივები	შეაგროვეთ ახალგაზრდა ყლორები, სანამ გამაგრდება და გახევდება და მოერიდეთ ზედმეტ შეგროვებას.	ბასრი დანა და/ან მაკრატელი - ხელახალი ზრდისათვის მოჭერით სუფთად.
ღეროები	ღეროები შერჩევითად შეაგროვეთ, რათა მცენარემ შეძლოს რეგენერაცია და მოერიდეთ ზედმეტ შეჭრას. სტრესის შესამცირებლად შეაგროვეთ როცა მცენარე არ არის აქტიური ყვავილობის და მსხმოიარობის ფაზაში.	სეკატორი და/ან ბასრი დანა - მოჭრა უნდა მოხდეს სუფთად და ფრთხილად, მცენარის ჯანმრთელობის შესანარჩუნებლად.

